

5252
2den Helligtrekonger-Søndag 1846
1846

Grundtvigs prædikenmanuskripter fra 1845-46, fasc. 36,
udgivet januar 2010 af Lars Toftdahl Andersen
i Grundtvig-Byens digitale bibliotek med støtte fra
Tipsmidlerne (2001) og N.F.S. Grundtvigs Fond (2010).

8 ms, 18. januar 1846

I J. N.

2den Helligtrekonger-Søndag 1846

Hellige Gud-Fader! – Dit Ord er Sandhed! Dit Ord til os er Aand og Liv! – Troens Ord, som maa høres! ja, Himmelske Fader! opvæk Du os med Din Hellig-Aand, saa vi dybt indprænte os hvad Herren siger til os, og bøi Du vore Hjerter med den samme Din Aand, til at gøre derefter, saa Jesus ogsaa for os maa aabenbare sin Herlighed og urokkelig stadfæste den Tro hos os, som overvinder Verden og bærer Frugt til et evigt Liv! Bønhør os i Vorherres Jesu Navn: Fadervor! Du, som er i Himlene!

Herrens Ven! Apostelen *Johannes* har alt tit maattet høre ilde for det Mirakel, han i Dagens Evangelium bevidner, da Endeel af de Skriftkloge fandt, det skulde ikke være Herren værdigt at gøre et Mirakel, der ei tjende til andet end at skaffe Bryllupsgæsterne i Cana Overflødighed af god Vin, men det er ingeniunde Apostelens Skyld, thi han siger jo udtrykkelig, at *Jesus* gjorde dette sit første Jærtegn til at aabenbare sin Herlighed, saa hans Disipler kunde troe paa ham, og han, som vidste Alt, han vidste da ogsaa bedst, hvilket Mirakel dertil var tjenligst. Staaer det os levende for Øie, hvad der hørde til for virkelig at forvandle Vand til Viin, da see vi ogsaa at dertil hørde aabenbar den samme Almagt som til med Skaber-Ordet at fremkalde Vinstokken og alle Træer af Jorden, saa Herren derved virkelig for alle Øienvidner aabenbarede sin Herlighed som den Eenbaarnes Herlighed, der gjør Alt hvad han har seet hos sin Fader.

Engang vil sagtens Herren selv komme

2den Helligtrekonger-Søndag 1846

til at høre ilde i Verden for denne Almagts-Gierning, som om den var Guds Søn uværdig, thi derpaa hentyder det Skrig, som i den sidste Tid har løftet sig mod *Vinen*, som om den i sig selv var Edder og Forgift, og det er soleklart, at hvis den var det, da vilde Guds Søn aldrig aabenbaret sin Herlighed ved at skabe den i Overflødighed; men, see, christne Venner, da vilde han endnu mindre taget Bægeret med Vin i sin Haand og sagt til Disiplerne, som han siger til Dagenes Ende: drikker alle heraf! og det vil derfor kun være i *Antichristens Dage*, at et saadant Skrig faaer Overhaand.

Hermed lade vi dem alle fare, som forarge sig enten over Herrens underlige Gierninger eller over hans Apostlers sanddrue Vidnesbyrd; men dog vil vi ikke tøve hos *Vinen*, thi vi veed, det er ikke blot med den, som med al Guds Skabning i denne Verden, at de fare vild, som sætte deres Glæde deri, men at den ogsaa er en af de Guds Gaver, som groveligst misbruges, og klarligst hevner sig selv paa dem, som misbruge den, hvorfor ogsaa Apostelen *Paulus* tilraaber os: drikker eder ikke drukne af *Viin*, men bliver fulde af *Aanden*!

Ikke ved *Vinen* vil vi dvæle med vore Tanker, men ved det, som den er et verdsligt Billede af og ved *Ham*, som siger selv: jeg er den sande *Vinstok* og min Fader er *Vingårdsmænd*, hvoraf nødvendig følger at Faderens og Sønnens *Aand* er den sande *Viin* og *Druesaft*, hvorefter *Christne*

2den Helligtrekonger-Søndag 1846

skal tørste, hvori de skal sætte deres Glæde, og hvorved de blive istand til at udbrede Liv og Glæde trindt omkring sig, som Herren siger: jeg er *Træet* og I er *Grenene* og deri æres min Fader, at I bære megen *Frugt*.

Herom er da ogsaa Alle enige, som vil være kloge paa *Himmeriges Rige*, at det er *Aanden*, hvorpaa Alt kommer an, saa uden *Aand*, er al vor *Gudsdyrkelse*, *Kundskab* om

det Usynlige og Klogskab derpaa kun som Vand, kun ved Aanden bliver vor Kundskab og Klogskab som Vin af gode og af søde Druer, indgyder Mod og Kraft, udbreder Liv og Glæde, men bliver Spørgsmaalet, hvordan vi faae og kan bevare denne Aand, som gjør levende, Vorherres *Jesu Christi* Aand, som vidner med vor Aand, at vi er Guds Børn, og opdrager, styrker, trøster og ledsager os som Guds Børn, til vi forsamles i den Himmelske Faders Huus, see, da er Meningerne saare ulige, da Mange mene, de kan læse Aanden til sig og binde Ham til Bogen, Andre, at de kan gruble sig til Aanden og binde ham til deres egen Fornuft og Forstand, og atter Andre, at de kan gribe Aanden af Luften, saa tit, de behager, og atter lade ham fare, medens saare Faa vil følge det eneste gode Raad, der aldrig kan udtrykkes bedre end med Maries Ord i Dagens Evangelium til Tjenerne ved Brylluppet i Cana: gjører hvadsomhelst han siger til eder!

Ja m. V. Lydighed mod Herrens Ord, som han siger til os, baade indvortes og udvortes Lydighed mod de Ord, som tales til os i Hans Navn baade ved Daaben og

2den Helligtrekonger-Søndag 1846

Nadveren, det er den eneste rette Vei til at annamme og bevare Hans Aand, og da vi vel maae sige, der groer Græs paa denne Vei, fordi den sjelden betrædes, saa er det intet Under, at vi fattes Aand, som de fattedes Viin ved Brylluppet i Kana, i Galilæa.

Og naar vi nu veed, at Aand er i Guds Rige hvad Viin er i denne Verden, da see vi let, det er ikke blot Maries Ord: gjører, hvadsomhelst han siger til eder! der lade sig anvende paa dem der hige efter Aanden, men at hele Dagens Evangelium er et Speil, hvori vi kan see os selv og Tegnet hvormed Herren aandelig aabenbarer sin Herlighed.

Ja m. V. hvergang vi holde den hellige Nadver, da holde vi jo, i aandelig Forstand, et Giæstebud, hvortil vi byde baade Jesu Moder, Herren selv og hans Disipler, og har vi ikke Aand, da maae vi føle det langt dybere og langt sørgmodigere end Nogen kunde ved Brylluppet i Kana, at vi fattes Viin; thi ved dette Giæstebud, hvor alt det Synlige er fattigt og ringe, og hvor alt det Usynlige som skal styrke og vederkvæge: Christendommens Tro og Haab og Kiærlighed, uden Aand er døde og magtesløse, leve kun i Aanden op til Herrens Moder, ham selv og hans første Disipler, her maae alle Troende

sukke med Marie: der fattes Viin, Frugten af den sande Vinstok, Frugten til et evigt Liv, Kilden til den fuldkomne Glæde, som ikke forgaaer.

2den Helligtrekonger-Søndag 1846

Og naar vi nu betragte de Vandkar af Steen efter Jødernes Renselses Skik, som Herren befalede Tjenerne at fylde og øse deraf og bære til Kiøgemesteren, da speiler sig jo deri strax det Vandbad som staaer midt iblandt os efter den christelige Renselses-Skik, *Daaben*, som, uden Aand, er ikkun Vand, og hvoraf dog Vinen maa øses, der skal glæde os ved Herrens Bord, da det kun er *Troen og Daaben*, som har Forjættelsen om det evige Liv!

Ja m. V. vi veed jo, at Herren sagde til sine første Tjenere: Mig er givet al Magt i Himlen og paa Jorden, gaaer derfor hen og christner alle Folk og døber dem i Navnet Faderens og Sønnens og den Hellig-Aands, og lærer dem at holde fast ved Alt hvad jeg har befalet eder, og see, jeg er med eder alle Dage til Verdens Ende,

(og herom giælder det da alle Dage til Verdens Ende, at Ordets Tjenere gjør hvad Herren siger til dem, i den Tro, at Herren da vil gjøre hvad han har lovet, være selv tilstæde, og medens vi døbe med Vand, selv døbe med den Hellig-Aand, saa de Døbte, efter Hans Ord, fødte af Vand og Aand, kan indkomme i Himmeriges Rige og smage Himmerigs Glæde)

og hermed har da Herren udtrykkelig lovet, at naar vi gjør Alt hvad Han siger til

2den Helligtrekonger-Søndag 1846

os, da vil Han alle sine Dage gjøre aandelig det samme Tegn, som ved Brylluppet i Kana i Galilæa, forvandle Vand til Vin, og derved aabenbare sin Herlighed, saa hans Discipler tydelig see og kiende, at Han har al Magt i Himlen og paa Jorden, kan gjøre Alt hvad Faderen gjør; thi det skeer jo, naar vi fornemme, at da vi udvortes døbdes med

Vand efter Herrens Ord, da døbtet vi efter det samme Ord indvortes med den Helligaand, og indkom saaledes, fødte af Vand og Aand i Himmeriges Rige til Vorherres Glæde.

Nu m. V. vi veed det jo vel, at dette aandelige Jærtegn kan kun skee, hvor Troen findes, og at Troen paa Guds Søn, Vorherre Jesus Christus er ingenlunde Alles Sag, men naar den er vores Sag, da see vi her et himmelsk Lys tænde sig selv ved Daaben til at skinne for alle dem, som indgaae i Herrens Huus og til at udstraale Hans Herlighed over Hans Bord; thi vi famle da ikke længer i Mørket efter hvad det er, Herren siger til os, og som vi maae giøre, troe og følge, for at see Hans Herlighed, famle ikke længer i Mørket efter de Befalinger, som vi maae lære af Apostlerne at holde, for at Vorherre Jesus kan i Aanden altid være med os, boe og vandre i os, velsigne os med sin Fred og opfylde os med sin Glæde, nei, vi see det tydelig, det er først og fremmerst Herrens *Indstiftelser* Daaben og Nadveren, der maae bevares af alle hans Tjenere ligesom Apostlerne have annammet og

2den Helligtrekonger-Søndag 1846

overantvordet dem, og det er dernæst Herrens Ord i dem, som alle hans Disipler maae troende annamme og følge, saa de forsage hvad han byder dem forsage, troe hvad han lærer dem at troe, vente hvad han lover dem, og tager hvad han rækker dem, som Mad og Drikke til et evigt Liv.

Ja m. V. ved de Lys, som nu brænde, seer vi, at dette er den vidunderlige men umiskienkelige Indretning i Herrens Huus, hvorved det aabenbares de Umyndige hvad der er skjult for de Lærde og Kloge, og rette vi os kun derefter, da skal vi snart lære, at den Herre, vi tilbede, har al Magt i Himlen og paa Jorden og anvender den allerhelst til at ophøie og glæde de Smaa, som troe paa ham, saa naar de øse af hvad for Verdens Øine kun er Vand, drikke de i Jesu Navn den klare Viin, som alle Kiendere med Kiøgemesteren maae sande, er den bedste, giemt tilsidst.

Ja m. V. som det lyder i en af vore gamle Psalmer: Saa er det Guds Maneer, hvor man kun Mangel seer, der veed Han Raad at finde, langt over alle Sinde, og der en

Redning henter, hvor man det mindst forventer, saaledes gik det ved Brylluppet i Kana, hvor Herren gjorde Begyndelsen paa sine Jærtegn, og saaledes skal det aabenbar gaae herefter ved Nadveren, hvor Han gjør en salig Ende paa sine Jærtegn heneden, gjør i Aand og Sandhed hvad Han hist gjorde i legemlig Virkelighed, forvandler Vand til Viin for sine Giæster. Fra Daaben, som selv i Disiplernes Øine var nedsunket til en blot Renselses-Skik, skal

2den Helligtrekonger-Søndag 1846

nu Frelsen aabenbar komme, af Vandet skal Vinen udspringe, ved den Aand, som i Herrens egne Ord svæver over Vandet, skal der fremstaae en heel ny Skabning, ja, den ny Skabning i Christo Jesu Vorherre, et nyt Øie, som seer den Eenbaarnes Herlighed midt iblandt os, nye Tunger, som udtale Guds Størværk, som Aanden indgiver dem, nye Hænder til at gjøre Herrens Gierning med Forstand, nye Fødder til at vandre urokkelig i Hans Fodspor, et nyt Menneske i Guds Billede og efter Hans Lignelse til daglig at voxe i Vorherres Jesu Christi Naade og Kundskab og opnaae Hans Vextes Maal.

Det skal Alt sammen skee, hvor Lærd og Læg, hvor Store og Smaa vil enes om ved Daaben at gjøre i Sandhed og Oprigtighed Alt hvad Herren siger til os: troe paa Hans Navn, holde fast paa Hans Ord og vente paa Hans Salighed.

Verden kan og vil spotte med det Alt sammen, men den kan ikke modstaae den Aand og Viisdom, som Herren giver sine Tjenere, den kan ikke andet end misunde os den store, den fuldkomne Glæde, som Herren giver hele sit Folk, Glæden, som Børnenes, Glæden midt i Bedrøvelse, Glæden ved Dødens Porte, som naar Markerne blegne mod Høsten, Glæden ved den gode Viin, som giemmes tilsidst, ved Saligheds-Kalken, hvorefter vi tørster evindelig.

Gud lade det ogsaa skee hos os, saa vi aandelig see den Eenbaarnes Herlighed, og troe levende paa Ham til vi ogsaa legemlig skal see ham Ansigt til Ansigt og drikke det Ny med Ham i Faderens Rige! Amen!

